

Den svære sundhed



LÆSERNES REDAKTØR
BJARNE SCHILLING

Overskrifter er vanskelige, når vi skriver om sundhed. Kunsten er at oplyse uden at opskræmme.

EN OVERSKRIFT skal kunne så meget på samme tid, at det er forbavsende, at det kan lade sig gøre: Den skal fortælle historien i ultrakort form, være klar og koncis, være fængende, være etisk forsvarlig, have fuld dækning i teksten, være sprogligt korrekt og spændstig – og kunne være på den forhåndenværende plads.

Har vi samtidig at gøre med en artikel fra sundhedsområdet, skal endnu et kriterium være opfyldt: Så skal den ideelle overskrift supplere det nye og forhåbentlig opsigtvækkende med det beroligende – hvis der er grund til det, hvilket der lykkeligtvis som regel er – og sørge for at bringe proportionerne på plads.

Så er det, vi nærmer os det umulige.

Førrige torsdag bragte vi i vores trykte udgave overskriften 'P-piller øger kvinders risiko for brystkræft', mens netudgaven på politiken.dk var udbygget med flere oplysninger. Man skulle tro, at det ville kunne gøre den bedre, men på redaktionens intranet pegede journalist Kristian Corfixen på, at der var problemer med netavisens overskrift, som lød: »Det mest solide studie til dato: P-piller øger risiko for brystkræft med 20 procent!«

»Alarm! Alarm! Sådan præsenterer vi på pol.dk historien om, at et nyt dansk studie har fundet øget risiko for brystkræft hos kvinder, der tager p-piller. Rubrikken er faktisk inden for skiven, men jeg synes, den er unødigt dramatisk. Efter min mening er den faktisk ikke i orden, i hvert fald ikke, hvis vi måler på en rent etisk skala«, skrev han – og jeg er enig.

Kristian Corfixen understregede, at det absolut var berettiget at bringe selve nyheden, og at selve artiklen efter hans mening ikke fejlede noget. Også det er jeg enig i. Men lad ham udpege problemet:

»Studiet, vi skriver om, viser, at hvor 55 ud af 100.000 kvinder mellem 15 og 49 år, der ikke har brugt hormonel prævention, får konstateret brystkræft, gælder det for 68 ud af 100.000 kvinder, der har brugt eksempelvis p-piller eller spiral. Der er altså tale om 13 'ekstra' tilfælde ud af 100.000. Ud af en million mennesker svarer det til en forskel på i alt

130 kvinder. Ja, det er lidt over 20 procent flere. Men helt ærligt: det er det jo kun, fordi der i forvejen er tale om så få kvinder. Der vil næsten altid komme voldsomme procentuelle fald/stigninger, når man måler i så små skalaer. Her er der tale om en stigning fra 0,055 procent til 0,068 procent«, skrev han.

Det er netop det, der er sagen: Proportionerne går nemt tabt. 20 procent mere end meget lidt er stadig meget lidt, som min afløser Ellen Ø. Andersen så korrekt mindede om på vores intranet – og som det også blev påpeget i selve artiklen:

»Det kan lyde som en høj risiko. Men tallene skal ses i lyset af, at brystkræft er en relativt sjælden sygdom blandt kvinder under 50 år«, understregede seniorforfatteren på det nye studie, professor på Rigshospitalet Øjvind Lidsgaard. Det hører absolut også med til historien, at brugen af p-piller kan ned-sætte risikoen for andre kræftformer.

'POPULÆR MEDICIN kan give hudkræft', lød en anden mildt sagt barsk overskrift, som vi bragte på forsiden forrige mandag. Her havde et studie vist, at stoffet hydrochlorthiazid, som findes i den blodtryksmedicin, som tages af 250.000 mennesker herhjemme, tilsyneladende øger risikoen for, at man udvikler især såkaldt pladecellekræft i huden.

»250 ville undgå kræft, hvis de droppede medicinen«, konstaterede vi i underoverskriften.

Der er dækning for både overskrift og underoverskrift i undersøgelsen, og i artiklen var nuancerne heldigvis kommet med. De var de velkendte: at risikoen ganske vist er forøget, men stadig meget lille.

Man kunne have ønsket sig, at vi havde pointeret i underoverskriften, at man ikke må holde op med at tage medicinen uden at have talt med sin læge.

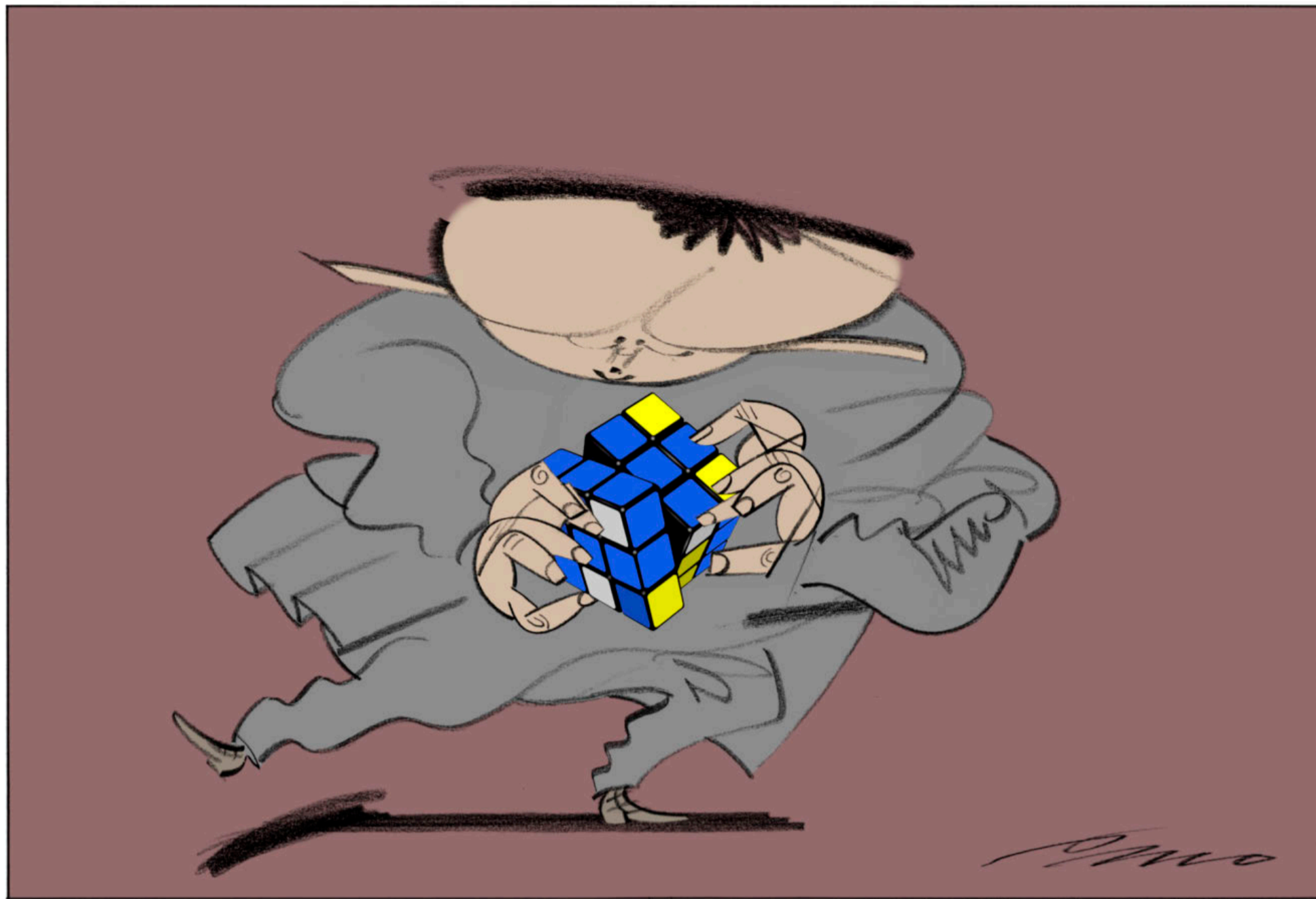
Vi skal være os bevidst, at det, der sidder tilbage i læsernes bevidsthed, meget vel kan være, at medicinen er farlig. Og hvis patienterne ligefrem holder op med at tage den og ikke taler med deres læge om at få en anden slags medicin, vil de igen få højt blodtryk – hvilket for alvor er farligt.

Risikoen for, at læserne drager forhastede konklusioner, bør ikke afholde os fra at bringe relevant sundhedsstof – men vi skal være ansvarsbevidste, når vi præsenterer det. Vi skal sætte læserne i stand til at træffe egne valg på et oplyst grundlag.

En læser havde i øvrigt en særlig klage over overskriften. Den var for upræcis og burde have nævnt, hvilken type blodtryksmedicin der var tale om, mente han. Redaktionen havde en indvendning, som man ikke uden videre kunne afveje: Der var ikke plads til 'at skrive' Hydrochlorthiazidholdige præparater kan give hudkræft'.

bjarne.schilling@pol.dk

Blå blok, den politiske rubiksterning



Tegning: Per Marquard Otzen

Hjælp – tv-serier har inficeret min hjerne



SIGNATUR
MARCUS RUBIN

Der er kommet så mange fremragende tv-serier, at det tager ilten fra de andre kulturtilbud. Det er tid til at gøre oprør.

For mig startede det i 2004. Jeg kan huske selve øjeblikket. Det var ved juletid, og der kom en stor pakke fra Amazon. Inden i den lå de første tre sæsoner af 'The West Wing'.

Jeg var aldrig rigtigt kommet ind i serien, men så mange af mine venner havde prist dens kvaliteter, og så havde jeg købt dvd'erne til de tre sæsoner en dag, hvor jeg havde været inde og bestille nogle bøger. Umiddelbart virkede det fuldkomment vildt på mig, da jeg pakkede det ud.

Tre sæsoner – med hver godt 20 episoder, der varede omkring tre kvarter. Mere

end 45 timers serie – hvornår skulle jeg dog nogensinde få set alt, det tænkte jeg bekymret og ærgrede mig allerede lidt over impuls-købet.

Men det viste sig slet ikke at være noget problem. Jeg blæste gennem episoderne, lå på sofaen og guffede slik og fulgte ivrigt præsident Bartlett og hans hånd-gangne rådgiveres genvordigheder.

Få uger senere bestilte jeg de følgende sæsoner af 'The West Wing', og siden er det kun gået en eneste vej.

I DAG UDGØR tv-serier mit altdominerende kulturforbrug, og jeg har brugt så uhyrlige mængder af tid på dem, at det næsten ikke er til at tro.

Listen over serier, som jeg har siddet og ligget og set, er længere end mine børns ønskeseddel – 'Sopranos', 'The Wire', 'Game of Thrones', 'The Americans', 'Vikings', 'Six Feet Under', 'The Walking Dead', 'Westworld', 'Deadwood', 'House of Cards', 'Better Things', 'The Crown'.

Jeg har været på dem alle og naturligvis også holdt mig kørende med de danske og nordiske nyklassikere – 'Borgen', 'Broen', 'Forbrydelsen', 'Skam' og alt det andet. Jeg har set det hele og flere af dem endda flere gange fra ende til anden.

Vi taler bogstaveligt talt tusinder af timer, hele arbejdsår formentlig, som jeg har tilbragt med at sidde og inhalere tv-serier.



Vi taler bogstaveligt talt tusinder af timer, hele arbejdsår formentlig, som jeg har tilbragt med at sidde og inhalere tv-serier

Tænk, hvad jeg ikke kunne have nået at se, læse, skrive eller udrette i den tid. Og jeg er bestemt ikke alene.

På Facebook skriver venner og bekendte regelmæssigt opdateringer om deres seriøse top-ti eller kommer med indsigtfulde betragtninger om Tony Soprano i anledning af, at de da lige har tygget sig gennem serien for tredje gang og bemærket nogle særlig interessante og afslørende detaljer.

FORKLARINGEN ER enkel – tv-serierne er simpelthen blevet helt forrygende gode. Der er noget for enhver smag, og både billederne, dialogen, fortællekunsten og historierne er ofte helt i top.

Der er bare et problem: Døgnet har stadig kun 24 timer, og behovet for at arbejde, spise, motionere og sove har ikke ændret sig nævneværdigt.

Så i takt med at mit forbrug af tv-serier er eksploderet, har det som en anden gøgeunge i stadigt stigende omfang fortrængt alle de andre kulturformer.

Der var engang, hvor jeg tit og ofte sad hele aftener og læste skønlitterære bøger, gik i biffen flere gange om ugen og holdt mig opdateret på teaterfronten.

Alt det har lidt under tv-seriernes indtog, og igen er det – i al fald i min omgangskreds – ikke noget, der er begrænset til mig selv.

Til middagsselskaber er der meget me-

re debat og interesse om, hvad der mon nu skal ske i den sidste sæson af 'Game of Thrones', end drøftelser af shortlisten til Man Booker-prisen eller den seneste opera i det kongelige.

I LANG TID LOD jeg mig narre til at mene, at det ikke var noget problem. Tv-serier var den nye form for roman, har det lydt igen og igen i medierne, det er vor tids fortælleform, og der var rigeligt med kultur rigdom at hente der.

Men i stigende grad savner jeg fordybelsen, at sidde med en roman og blive suget ind eller gå ind i biografen og få helkropsoplevelsen af et afsluttet kunstværk. Det er ganske enkelt noget andet.

Det generelle kulturelle mangfoldighedstab kan jeg ikke gøre noget ved på individuelt plan, men helt personligt følger jeg mig tvunget til fremover at indføre en slags rationering af tv-serierne.

Eller rettere en tvangsmæssig variation, hvor jeg for hver sæson af en tv-serie skal læse en skønlitterær roman (til nød en interessant fagbog) og gå en gang i biografen, teateret eller se en kunststudstilling.

Lidt på samme måde, som når jeg siger til mine børn, at de først får slik, når de har spist deres salat. Både de og jeg kan nemlig sagtens klare os med lidt færre letfordøjelige kalorier.

marcus.rubin@pol.dk

Besparelser rammer kvaliteten i gymnasieuddannelserne

De seneste års besparelser bremser udviklingen og væksten i samfundet og forringer kvaliteten i uddannelserne.

UDDANNELSE

BIRGITTE VEDERSØ OG ANNETTE NORDSTRØM HANSEN, HHV. FMD. FOR DANSKE GYMNASIER OG FMD. FOR GYMNASIESKOLERNES LÆRERFORENING

FOR TREDJE ÅR i træk skal gymnasieuddannelserne spare 2 procent. Det er resultatet af finanslovsaftalen for 2018, som regeringen og Dansk Folkeparti har indgå-

et. I 2018 får gymnasieuddannelserne 250 millioner kroner mindre end i 2017. Og står det til regeringen, skal besparelserne fortsætte, så gymnasieuddannelserne i 2021 har 1,8 mia. kr. færre end i 2015.

Udviklingen er blot for visioner. En stærk uddannelsespolitik med veludannede borgere er det fundament, vi skal bygge vores samfund på.

Investeringer i uddannelse er investeringer i fremtiden. Skal vi klare os i den skærpede internationale konkurrence om vækst og markedsandele, er vi som samfund pisket til at bruge penge på uddannelse. Vi kan ikke spare os til succes og innovation.

Gymnasierne har allerede i forbindelse med de tidligere sparerunder effektiviseret lærernes arbejde både ved at indføre fælles forberedelse og i forhold til proce-



Gymnasierne har allerede i forbindelse med de tidligere sparerunder effektiviseret lærernes arbejde

durer, når de retter elevernes skriftlige opgaver.

Der er også skåret ind til benet, når det gælder gymnasiernes største udgiftspost, som er lønomkostninger, og 1.100 lærere har allerede forladt sektoren. Det har ført til flere elever pr. klasse og mindre tid til den enkelte elev.

På den måde modarbejder besparelserne besluttet gymnasiereformens fokus på evaluering og feedback, fordi individuelle tilbagemeldinger og meningsfuld coaching jo netop kræver tid og nærvær.

LEDELSESKOMMISSIONEN HAR for nylig fastslået, at det er uhensigtsmæssigt, at en offentlig leder har ansvaret for mere end 30 medarbejdere, og her taler vi om veludannede voksne. Men vores politikere ser tilsyneladende ingen problemer

i, at en enkelt lærer skal lede næsten lige så mange unge mennesker under uddannelse. Det er da tankevækkende.

Regeringens perspektivløse uddannelsespolitik er ikke alene forstemmende, den har heller ikke opbakning i befolkningen. I september lancerede Politiken en undersøgelse, der viser, at 32 procent vil bruge flere penge på uddannelse, og kun 3 procent mener, at der skal spares på området.

Det er markante udsagn, der tydeligt peger på, at regeringen skal skifte uddannelsespolitisk kurs. De seneste tre års besparelser på 2 procent årligt bremser udviklingen og væksten i samfundet og forringer kvaliteten i uddannelserne. De er økonomisk kortsigtede, men har langtrækkende negative konsekvenser og må stoppe nu.